ke nia hathatano, ke kiloagna na "Horara". Gie regia na hava ke
nia vuavuha, meke toetokelagagna. 11 Gie nia vetula, "Na thepa
keda kotu mekeda tapurese, na hava i katura mana hava ke
sagaro", Meke ağai. 12 Meke ağai, na thepa ke kotu meke tapurese
na komi thaği hava i katura mana hava ke sagaro. Ma a God ke
regia na hava ke eia, meke toetokelagagna. 13 Na lavi ke haliu,
mana vuovugoi ke mai, iañeni na vatolugna na dani.

14 Ma a God ke vetula, "Keda mono mai na komi silada kori
maaloa i popo, ği keda thevurua na dani mana boñi, na komi
vaugithatha, egna na komi thevu i vinoga, mi eigna na komi
magavu mi eigna na vinoga, mana turugugna na komi thevu i
vinoga: 15 kedana siasilada tagna na maaloa i popo mekedana
vahinara na maramagna"; ğie ağai. 16 Ma a God ke vuavuha e rua
na silada ke hutu, na aho keda tagaolaginia na dani mana vula
keda tagaolaginia na boñi; ğie vuavuha gua na komi vaitugu.
17 Meke talura na komi hanu ke siasilada kori maaloa, ği keda
vahinara na maramagna, 18 mekedana tagaolaginia na dani mana
boñi, ği keda thevurua na raraha itagna na puni. Gie regia na hava
ke vuavuha meke toetokelagagna. 19 Na lavi ke haliu mana
vuovugoi ke mai, iañeni na vavatigna na dani.

20 Ma a God ke vetula, "Na bea keda vavuraga na komi hanu i
haihavi, na manu keda thovo i popo"; meke ağai. 21 A God ke
vuavuha na vuavula, mana komi hanu i haihavi ke vuraga kori bea,
mana komi manu. Gie regia na komi hava ke vuavuha, me
toetokelagagna. 22 Gie vatokera tagna na vetula iaani: "Na komi
hanu i haihavi kori bea keda vuraga mekeda duaduala kori horara,
mana komi manu kedana vuraga." 23 Na lavi ke haliu mana
vuovugoi ke mai, iañeni na valimagna na dani.

24 Ma a God ke vetula, "Na thepa keda vuraga, na komi hanu
kaukağu na bali vahoru, mana komi hanu i kaukağu ke hutu meke
iso, mana komi hanu i kaukağu ke asi"; meke ağai. 25 Ma ğie
vuavuha na komi hanu i kaukağu na bali vahoru, mana komi hanu
i kaukağu ke hutu meke iso meke asi. Gie regia na hava ke
vuavuha me toetokelagagna.

26 Ma a God ke gagua, "Mi keağaieni kotoluda vuavuha na
tinoni, na tinoni keda vagada i tolugita mekeda mono haidu
duada. Gi keda thaba puñusira, na komi fei, mana komi manu,

mana komi hanu i kaukaḡu na bali vahoru, mana komi nanu i
kaukaḡu ke iso meke hutu meke asi." 27 Ma a God ke vuavuha na
tinoni; ke vagagna na nunujugna a God; a vuavuha na mane mana
vaivine. 28 Gie vatokera kori vetula iaani, "Koroda duaduala. Gi
ara varimiu keda mono tovuhia na maramagna, ḡi kedana batura
na komi hanu ḡouḡovu. Inau ku tamathaginia na mana vanigamu,
eidia na komi fei mana komi manu, mana komi hanu i kaukaḡu ke
iso meke hutu meke asi." 29 Ma a God ke gagua, "Inau ku
hegamu, koroda gania na komi katura mana sagaro, 30 mi vanira
na komi hanu ke kaukaḡu, ke hutu meke iso meke asi, mi vanira
na komi manu, Inau ku hera na gadia na komi vusu i gai." Gie
aḡai. 31 Ma a God ke regia na hava ke vuavuha meke
toetokelagagna. Na lavi ke haliu mana vuovugoi ke mai, iañeni na
va onogna na dani.

2 Ke aḡai ke vaḡovua na maramagna mana komi fata
i koradia. 2 Mi tagna na vavitugna na magavu a God ke
vaḡovua nigna na aḡutu, mi tagna na magavu iañeni ke nia
mamatho. 3 Ke vatokea na vavitugna na magavu, meke vili tavoga,
eigna tagna na dani iañeni ke vaḡovua nigna na vuavuha meke nia
mamatho.

4 Iañeni na taetavetidia na maramagna, mana komi fata
ḡouḡovu kori maaloa ke nira vuavuha.

Na komi dani, a Lord God ke vuavuha na maramagna mana
komi fata ḡouḡovu kori mana, 5 ke teo mua na hava ke havi kori
thepa, mana komi katura ke boi kotu mua, eigna ke boi vetula
mua na uha kori maramagna, ke teo mua ahai keda aḡutu kori
thepa. 6 Toke ke teo na uha, na bea ke buabulala hadi mai kori
thepa meke vagnubua na maramagna. 7 Ma a Lord God ke birehia
na mane tagna na maumavu i thepa meke aheahe kori ihugna na
aheahe i havi, meke nia havi na mane.

Na mathathe Eden

8 Ma a Lord God ke joud na mathathe i Eden, i eta, ḡie talua
ñeñeni na mane ke birehia. 9 Ke eira na komi thaḡi gai ke toke, ḡie
kotu meke tapurese meke sagaro gothapa. Mi kori varihotagigna

na mathathe ke mono na gai i Havi ke ado vathaothadoga eigna na
toke mana dika.
10 Na bea ke sasalala au mai i Eden, meke vagnubuagna na
mathathe, meke thevurua na bea itagna e vati na base. 11 Na
ahagna na bea ke nago Pishon; Iañeni ke sasalala kililivia i Havilah.
12 Mi itagna kena pada na gold ke gnagura, mana soisoi ke
bibitiana mana gahira ke mela kena kiloagna "Onyx". 13 Na ahgna
na varuai bea ke kiloagna Gihon; ke sasalala kililia na thepagna i
Cush. 14 Na vatolui bea kena kiloagna Tigris, ke sasalala i etagna
Assyria. Mana vavatigna na bea Euphrates.
15 Ma a Lord God ke hatia na mane, meke talua kori
mathathe i Eden, ḡi keda kalitia mekeda reiregia. 16 Gie gagua
vania na mane, "Koda ganira na komi sagarodia na komi gai
itagna na mathathe, 17 mi sikei vamua na gai ke ado
vathaothadoga eigna na toke mana dika, ḡi koda sagoi gania na
sagarogna. Gi o eia, koda thehe."
18 Ma a Lord God ke gagua, "Ke boi toke na mane keda
mono gehegna. Inau kuda vuavuha a kulagna ma a hathegna."
19 Ma ḡie hatia kekeha maumavui thepa, meke birehira na komi
hanu ke kaukaḡu, mana komi manu, meke hatira mai itagna na
mane, ḡi keda kiloragna soasopa ahadia, mana aha na mane keda
kiloragna keda talu ahadia. 20 Manea ke hera soasopa na
komi ahadia, na komi hanu ke kaukaḡu na bali vahoru, na komi
manu mana komi hanu kaukaḡu ke asi. Meke teo mua na duagna
mana hathegna.
21 Ma a Lord God ke eia na mane ḡie nere magoli, mi kori
neregna mua, a God ke bioa sina huli gaoḡarogna, ḡie goi
ponotiagna kori vinahi. 22 Gie birehia na vaivine itagna na huli
ḡaoḡaro ke bio aua itagna na mane. Gie talañia mai iia itagna.
23 Mana mane ke gagua,

"Kori vaḡovugna, Iaani ke vagaḡu inau,
na huli ke hati aua kori huliḡu,
mana vinahi ke hati aua kori vinahigu 'vaivine' kuda kiloagna,
eigna ke hati aua kori mane."

24 Na vunegna iaani na mane keda bugae sanira a tamagna ma a
idogna mekeda thañu tagna a taugna, ḡi koroda sikei.
25 Koro sakai soesole, mokoro boi maomamo.

Na tinoni ke kutu kori koakoa

3 Na poli ke thaothadoga vano tadia na komi hanu ke kaukaḡu,
a Lord God ke vuavuha. Na poli ke huatia na vaivine, "A
God ke pukuni velegamu, irogamu koroda sagoi ganira na komi
sagaro kori mathathe?"
2 Na vaivine ke gagua, "Kuru tañomana na ganiragna na kori
sagaro i gai ḡouḡovu kori mathathe, 3 Sikei vamua na gai ke mono
kori varihotagigna na mathathe, ḡi a God ke velegami kuruda
sagoi gania na sagarogna ba kuruda sagoi tañolia, ḡi kuruda eia,
kuruda thehe."
4 Na poli ke goi hagore tugu, "Iaani ke boi tutuni. Koroda
boi thehe. 5 A God ke velegamu iañeni, na vunegna ke adoa, ḡi
itagna koroda gania, koroda hatia na thaothadoga.
6 Na vaivine ke regia na gai ke fuafuagna, mana sagarogna ke
toke na dodorogna. Gie gagana, hava rae toke, ḡi keda hatia na
thaothadoga; Gie hatia kekeha sagarogna na gai meke gania. Me
hatira kekeha sagaro me hea a taugna, Moro sakai gania. 7 Me boi
hauhaugna koro gania na sagaro, mo koro thaothadoga, ḡi oro
adoa koro soesole. Mo koro pama na eloelo i gai moro pipisi.
8 Tagna na lavi iañeni, koro roñovia a Lord God ke taetaveti
kori mathathe, ḡi oro pologaginia varihotagidia na komi gai. 9 Ma
a Lord God ke kiloa na mane, "Ivei igoe?"
10 Mana mane ke hagore tugu, "Inau ku roñovigo itagna na
mathathe, ḡiu matagu mu polohaginigo, na vunegna ku soesole."
11 A God ke huatia, "Ahai ke velego ko soesole? Ba oro gania
na sagaro ku lutia vanigamu koroda sagoi gania?"
12 Na mane ke hagore tugu, "Na vaivine ko vuavuha vaniu ke
heu na sagaro ḡi kuda gania, muku gania."
13 Ma a Lord God ke huatia na vaivine, "E hava ḡio eia
iaani?"
Mi iia ke gagua, "Na poli ke pilau na ganiagna."

God ke tuturi aua na mono papara

14 Ma a Lord God ke ania na poli,
"Eigna iaani koda mono papara,
igoe vamua koda hatia na fafarañagi iaani.
Turugu keaḡaieni mekeda

vano koda taitani kori kutumu, ke ḡaru na vaña gania.
15 Rogamu na vaivine koroda veisiriuhaginigi,
mane mana poli koroda vei thevuiokagi.
Mara na mane keda na thabuhia na ulumu,
mi igoe koda gathatia na kokotodia."
16 Gie gagua vania na vaivine,
"Inau kuda vasethea na papara kori boeboteamu,
mana vavahagiti kori vahuhumu;
mokoda talu magnahaginia a taumu,
ḡi keda vunagi puñusigo."
17 Ma ḡie ania Adam, "Eigna igoe ko roñovia
a taumu moko gania na sagaro ku lutia vanigamu na ganiagna.
Na vunegna na hava ko eia, na thepa keda fafarañagi.
Mokoda agutu hutu leulegu magavumu,
Gi keda vavuragna na vaña keda nabamu.
18 Keda kotu mekeda tapurese na kaukaru mana buburu vanigo,
mi igoe koda gania na hava ke hai kotu.
19 Igoe koda susuḡula mokoda aḡutu hutu,
ḡi keda kotu na vaña kori thepa,
Mo giagilai tabiru kori thepa itagna ko turugu mai.
Eigna igoe ko turugu mai kori thepa,
mi goe koda goi thepa tabiru."

20 Na mane ke kiloagna a taugna Eve,* eigna iia na idodia na
komi tinoni. 21 Ma a Lord God ke eia na pohe kori guiguli hanu
ke kaukaḡu, rodia a Adam ma a taugna meke vapipisira.

Ke paji aura Adam ma Eve kori mathathe

22 Ma a Lord God ke gagua, "Keaḡaieni na mane ke vagada
igita, na vunegna ke adoa na hava ke toke mana hava ke dika.
Keana keda sagoi lubatia na ganiagna na sagarogna na gai i havi,
mekeda talu havi."

23 Ma a Lord God ke paji aua tagna na mathathe Eden, meke
vetula ḡi keda aḡutu kori thepa tagna ke vuha mai. 24 God ke paji
aua na mane, mi etagna na mathathe Eden, ke boa na boo i

* Eve *mathehu na gaganagna kori hagore Hebrew* ku tonogna.

Cherubim mana gau ke vavana kena taitabiru kililia thevu mi thevu. Irañeni kena reiregiagna ahai guae mai garania na gai i havi.

THE BOOK OF GENESIS IN BUGOTU
560 P.

ISBN 0 647 09340 5